

AVRAAM LINKOLNNING TARIXDA TUTGAN O'RNI

Qayumov Jafarbek Rustam o'g'li

Abdeyev Shaxzod Abduqobil o'g'li

Denov tabdirkorlik va pedagogika universiteti T-S-2-22-guruh 2-kurs talabalari

Annotatsiya. Ushbu maqolada AQSH ning 16-prezidenti Avraam Linkolnning tarixda tutgan o'rni bayon etilgan. Uning faoliyati, siyosatga kirib kelishi, Amerikada 1861-1865-yillarda bo'lib o'tgan fuqarolar urushida prezident sifatidagi harakatlari va qullarni ozod qilish to'g'risidagi qonunning qabul qilinishi va ularning natijalari keltirilgan. Linkolnning Amerika tarixidagi ahamiyati va bugungi kundagi yodi yoritib berilgan.

Kalit so'zlar: Avraam Linkoln, siyosat, AQSH, prezident, fuqarolar urushi, qullik, tarix, avliyo, qonun.

МЕСТО АВРААМА ЛИНКОЛЬНА В ИСТОРИИ

Абстракт. В данной статье описывается роль Авраама Линкольна, 16-го президента США в истории. Представлены его карьера, вступление в политику, его действия на посту президента в Гражданской войне в США 1861-1865 годов, принятие Акта об эмансипации и их результаты. Подчеркивается значение Линкольна в американской истории и его память сегодня.

Ключевые слова: Авраам Линкольн, политика, США, президент, гражданская война, рабство, история, святой, закон.

ABRAHAM LINCOLN'S PLACE IN HISTORY

Abstract. This article describes the role of Abraham Lincoln, the 16th president of the USA in history. His career, his entry into politics, his actions as president in the American Civil War of 1861-1865, and the adoption of the Emancipation Act and their results are presented. Lincoln's importance in American history and his memory today are highlighted.

Keywords: Abraham Lincoln, politics, USA, president, civil war, slavery, history, saint, law.

KIRISH

Qullikni bekor qilgan va eng qashshoq amerikaliklar hayotini yaxshilash uchun islohotlarni ilgari surgan Amerika Qo'shma Shtatlarining 16-prezidenti Avraam Linkoln 1809-yil 12-fevralda Kentukki shtatining Xodgenvill shahrida Tomas Linkoln va Nensy Hanks Linkoln oilasida dunyoga keladi. Bolalik yillari asosan Indiana shtatida o'tgan. U kollejga bormagan, o'zi o'qib, huquqshunos bo'lgan. 1834-yildan 1840-yilgacha Avraam Linkoln Illinoys shtati qonun chiqaruvchi organida o'rin egalladi. U, shuningdek, 1830-40-yillarda Illinoys shtatida huquqshunoslik bilan shug'ullangan va o'sha paytda u shtatning eng taniqli advokatlaridan biriga aylandi. U birinchi marta milliy siyosatga 1847 yilda Kongressda bir muddat xizmat qilgan paytda kirgan. 1854-yilda yangi tashkil etilgan Respublikachilar partiyasi yetakchisi bo'ldi. U 1858-yilda Stefen Douglasga qarshi munozaralar ortidan obro' qozondi. Linkoln 1860-yilgi prezidentlik saylovlarida nomzodligini ilgari surib g'alaba qozondi va bir qator islohotlarni boshlab yubordi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Avraam Linkoln hukumatning vazifasi odamlar jamoasi o'zlari uchun qila olmaydigan narsani qilishdir, deb hisoblardi. Uning buyuk missiyasi ikki narsani amalga oshirish edi: birinchidan, o'z mamlakatini parchalanish va vayronagarchilikdan qutqarish; ikkinchidan, o'z mamlakatini qullikning katta jinoyatidan ozod qilish. Bilamizki, Amerikada 1861-1865-yillarda fuqarolar urushi bo'lib o'tgan va bu aynan Linkolnning prezidentlik davriga to'g'ri keladi. U siyosatni ishlab chiqish va uzoq muddatli loyihalarni ishlab chiqishdan ko'ra, boshqalar yaratgan muammolar va sharoitlarga munosabat bildirishni afzal ko'rdi. U ochiqchasiga shunday deb yozardi: "Men voqealarni nazorat qilmayman deb da'vo qilaman, lekin voqealar meni boshqarganini ochiq tan olaman". Uning asosiy qoidasi: "Mening siyosatim siyosatga ega bo'lmaslikdir". Bu uning prinsipsizligidan emas edi, aksincha, u amaliy odam, aqliy jihatdan chaqqon va

moslashuvchan edi va agar bir harakat yoki qaror amalda qoniqarsiz bo'lsa, u boshqasini sinab ko'rishga tayyor edi. Urushning tugashi Lining 1865 yil aprel oyida Appomattox sud uyida Ittifoq generali Uliss S. Grantga taslim bo'lishi bilan belgilandi. Avraam Linkolnning tarixdagi yana bir eng buyuk xizmati bu qullikni bekor qilish edi. 1862-yil 22-sentyabrda Shimolning Antietamdagi jangda muhim g'alaba qozonishini kutgan Linkoln AQSh Konstitutsiyasining 2-moddasi 2 -bo'limiga ko'ra prezidentga berilgan vakolatdan "Hukumat Bosh qo'mondoni" sifatida foydalangan. Armiya va dengiz floti "Emansipatsiya" to'g'risidagi dastlabki deklaratsiyani e'lon qildi. Unda 1863-yil 1-yanvarda hali isyon ko'tarayotgan shtatlarda qul bo'lgan xalq ozod etilishi ko'zda tutilgan edi. 1863-yil 1-yanvarda, va'da qilinganidek, u yakuniy Emansipatsiya deklaratsiyasini e'lon qildi, unda "shtatlarda va shtatlarning ayrim qismlarida, Qo'shma Shtatlarga qarshi isyon ko'targan barcha odamlar qul sifatida o'sha kuni va bundan buyon ozod bo'ladi" deb yozilgan edi. E'lon darhol qog'ozda millionlab qul bo'lganlarni ozod qildi, ammo Ittifoq armiyasi mavjud bo'lgunga qadar bu deyarli amaliy ta'sir ko'rsatmadi. Haftadan haftaga, armiya oldinga siljigan sayin, ko'proq qullar ozod qilindi. Oxirgilar Texasda "Iyunteenth" (1865-yil 19-iyun) kuni ozod qilindi, bu 2021-yil 17-iyun kuni federal bayramga aylandi.

NATIJA

Fuqarolar urushi 620 000 dan 750 000 gacha askarning halokatli yo'qolishiga olib keldi va bu Qo'shma Shtatlar tarixidagi eng halokatli to'qnashuvga aylandi. Keyinchalik Konfederatsiyaning qulashi, qullikning bekor qilinishi va millatni qayta qurish va sobiq Konfederatsiya davlatlarini integratsiyalashga qaratilgan Qayta qurish davri boshlandi. Urushning ta'siri, ham texnologik taraqqiyoti, ham shafqatsizligi nuqtai nazaridan, kelajakdagi global mojarolar uchun zamin yaratdi. Ammo nima bo'lganda ham Linkolnning bu urushda g'alaba qozonishi Amerika birligini saqlab qoldi. Qullik bekor qilingandan so'ng Linkoln erkin qora tanlilar AQSh armiyasiga qo'shilishi mumkin bo'lgan institutni yaratdi, bu o'sha paytda misli ko'rilmagan darajada integratsiya edi. Amerika Qo'shma Shtatlarining Rangli Qo'shinlari (USCT) ko'plab jang maydonlarida

xizmat qildi, ko'plab "Shon-sharaf" medallarini qo'lga kiritdi va urushda yakuniy ittifoq g'alabasini ta'minladi. Qullarning ozod qilinishi AQSH ni uzoq muddatli jaholat botqog'idan xalos etdi.

MUHOKAMA

1865-yil 14-aprel oqshomida 26 yoshli Jon Uilks But - janub bilan bog'liq bo'lgan qullikning quturgan tarafdori va 19-asrning eng taniqli teatr oilalaridan birining o'g'li Linkolnni Vashingtondagi Ford teatrida o'tirganida otib tashladi. Ertasi kuni ertalab Linkoln vafot etdi. "Endi u asrlarga tegishli", dedi Stenton Linkoln oxirgi nafasini olayotganda. Avraam Linkoln kuchli lider bo'lgan... Irodali shaxs... O'z g'oyalariga sodiq inson. U o'zi oddiy oiladan chiqqan, shu bois oddiy odamlar bilan gaplasha olgan, ularni yaxshi tushungan. Aleks Volton prezident faoliyati haqida shunday deydi:

“U juda ko'p muammolarni hal etishga majbur bo'lgan. Fikrimcha, hech kim buni undan yaxshiroq eplolmasdi”.

Har yili 75 ming odam Avraam Linkoln o'tib o'ldirilgan joyni ko'rish uchun Ford teatriga keladi. Endi esa yo'lni kesib o'tib, prezident hayotdan ko'z yumgan uyni va yangi markazni ko'rish mumkin. Avraam Linkoln Amerika tarixida eng muhim o'rin tutgan shaxslardan biri va uning qilgan ishlari va aytgan gaplari hali hanuz amerikaliklar uchun ilhom manbai bo'lib kelmoqda.

XULOSA

Avraam Linkoln oddiy qashshoq oilaning farzandi bo'lishiga qaramasdan o'zining aqli, g'ayrati va bilimi orqali AQSH ning eng buyuk prezidentlari safidan joy egallay oldi. Fuqarolar urushida qozongan g'alabasi va qullarni ozod qilish qonuni uni tarixda o'chmas iz qoldirishiga sabab bo'lgan asosiy xizmatlaridir. Oradan o'tgan shuncha yillarga qaramasdan Amerika xalqi uni faxr va g'urur bilan eslaydi. Hatto ba'zila shunday deb hisoblashadi: “Iso Masih dunyo uchun o'ldi; Avraam Linkoln o'z vatani uchun o'lgan.” Avraam Linkolnni avliyo va afsonaviy shaxs sifatida ko'rishadi va ishonamanki ming yillar o'tsa ham uning yodi aslo unutilmaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

<https://www.amerikaovozi.com/a/education-lincoln-center-143019545/1210320.html>

https://www.battlefields.org/learn/articles/slavery-united-states?ms=googlepaid&gad_source=1&gclid=CjwKCAiA8NKtBhBtEiwAq5aX2FeQx5LAtucOBdrKMLn41LHodPM-OjIIHZCWTcy8LzJAKd3hic3f3hoC_uMQAvD_BwE

<https://www.britannica.com/biography/Abraham-Lincoln>

<https://history-maps.com/uz/story/Abraham-Lincoln>

<https://history-maps.com/uz/story/American-Civil-War>

https://uzpedia.uz/pedia/linkoln_avraam

https://uz.m.wikipedia.org/wiki/Abraham_Lincoln

https://en.m.wikipedia.org/wiki/Abraham_Lincoln_and_slavery